

rarla davanti), *sparare una camicia*, *sparare un drappo* (d'on *sparadrappo* el que esqueixem engomat per protegir una llagüeta), *sparapane* 'el qui fa gran consum i destrossa de pa', *ammazzato il maiale lo spareranno* 'escorxaran el porc mort', *sparare il morto per imbal-samarlo*.

Els romanistes estan d'acord amb els etimòlegs italians que aquest verb ve d'EX-PARARE, de PARARE 'arranjar, disposar', derivat negatiu. Com que *sparare* és, doncs, ja quasi el mateix que *esparracar*, no és forçat pensar que d'aquí pogués arrencar aquest verb amb una duplicació de la -R-, del tipus tan freqüent: *espàrrac* ASPARAGUS; *esparrall*, -alló, SPARILLONE; *serrar* SERARE, *embarrassar*, *carrabina*, *sorroll* etc.; dubto que la forma tolosana citada ens conservi la -R- simple primitiva, però no ho exclouem del tot.

Val a dir que la terminació presentaria més dificultat. I per això jo em preguntava (en nota dels anys 70) si no podria tractar-se simplement d'*EXPARICARE, que vagi donar *esparrecar en gascò pirinenc antic; dialecte que, en les altes valls del Bearn, i en altre temps també més al N. i més a l'E. (Rohlf, *Gc.*, §§ 364-7; *Top. Hesp.* II, 133-6), mantingué les sordes intervocàliques: suposant que el mot es propagués, amb aquesta conservació, més enllà d'aquells límits. Així ens explicariem la triple vacil·lació vocàlica: *espa(r)recar* > *esparracar*, metàtesi planera abans de l'accent; i després formes de compromís *esparrac*-, *esperrec*-, que més tard es reflectiren en el substantiu: *perrac*/*perrec*/*parrac*, quedant així explicats tots ells (cf. el cas del nom de peix *SPARILLONE > *esparelló* > *esparralló* i d'aquí extret el pseudoprimitiu *esparrall*).

Es bona aquesta combinació? Sostenible ho és; convincent per a gaires col·legues, no ho sé pas, car no em persuadeix ni a mi aquesta forma d'explicar el sufix -ac-, -acar. No ens traurem del cap l'escrúpul que esperariem síncope de *EXPARICARE en *espargar o *esparcar; alegrem que la primerenca duplicació de la -RR- pogué dur al cas de CARRICARE > *carregar*, però... Cercant més, noto:

1) Hi ha tot una sèrie de verbs poc coneguts, en parlars catalans, amb significat semblant i amb terminació poc explicada en -ac-: *esguardacar* 'trossejar', *esparracar* a Esterri d'Àneu (amb *esguardec*): *AlcM*; sembla venir d'una variant d'«esquerdar», amb *sq* > *sg* (cf. *esgardissos/esquerdissos*), només és que aquesta *y* ens fa nosa; *esterrecar* 'enderrocar i vèncer l'enemic' (Igualada, *DAG.*) al costat de *esternar*; *esterrecar* «abatre, extenuar, fer malbé» (en la zona Lluçanès-Selva, *AlcM*). Tindriem, doncs, en *esparracar* un altre cas d'aquesta sèrie? Només és que això no passa de ser un ajornament del problema, perquè en tots ells hi ha grans dèficits d'explicació (poden ser tots ells els que rebim llum d'*esparracar* en lloc de donar-li'n).

2) Provem una etimologia totalment diferent (me la suggeria jo en una cèdula de 1942): 'parrac' en grec és *πάραχος*. Es podria imaginar un encreuament d'aquest mot amb el seu sinònim llatí, que és *pannus* («haillon, guénille» en Terenci etc.); justament el gr. *πάραχος* porta l'explicació *pannus* en diverses glosses que es po-

den veure en el CGL VII, 44. O bé amb aquest mot i el prefix d'adjectiu *παν-* construiríem un gr. *πάπαχος 'tot parracs, esparracat'. Bellíssim! I... ho rebutjo: car aquestes combinacions gregues, en un mot dels Pirineus, no són admissibles en bona crítica romanista.

3) Potser el més assenyat fóra admetre que hi hagué encreuament de *EX-PARARE amb algun mot sinònim. Potser amb els grups de mots com el que detalla el FEW (x, 374) en l'article RHAX grec (llgd. *racà* «grappiller», *arracà* «hésiter» etc., per cert ètimon i grup ben forçats: car aquest sí que no s'està de fer pujar Odysseus fins al Pic d'Aneto. O més aviat, com ho exposo en el DECH (RAQUE IV, 784-5), *racar* 'saber greu', *treure raca* etc.

De tota manera, el que més ens satisfaria fóra suposar que hi va haver encreuament d'*espa(r)rar* amb un parònim de forma molt pròxima, i de sentit ben relacionat, *abraçar* 'escurçar, tallar', tan viu en gascò i provençal, i ja «*abraçar*: raccourcir» en alguns textos medievals (PDPF). Es tracta sens dubte d'un germanisme, gòt. BRĪKAN 'rompre', com ho argumento en el *VocAr.*, p. 27: de l'aran. *abraká* 'z'àngles 'tallar, escurçar' s'extragué el gascò *brac*, *braca* 'curt' (Bearn, Landes, Bigorra, Aran), tal com hem admès que d'*esparracar* s'extragué *parrac*. El verb és també provençal: «ansin, en *abracant* la routo, / la charradisso ---» (trad. «en abrègeant la route»), *Nerto* (III, 387); «e de la seuvo espalancado / alor ie conte l'*abracado*», *Calendau* VII, 56.22 (trad. «le chablis, l'abatis»); i allí encara hi ha alternança -az/-é-, reveladora de l'etimologia BRĪKAN: «emai tenèn per sacrilège, / per maufatan e sènso ounour, / quau que n'en *brèque* la plenour», *Nerto* III, v. 611; anàlogament resta la *e* en cat. ant. (i avui val.) *brecar* 'disminuir'. I també hi hagué, amb prefix diferent, *embracà*, que justament veiem ariat amb el nostre *esparracar* per l'inspirat poeta bigordà M. Camelat: «perquè t'en bas tan a l'*embraque*, / e se la bie s'*esperraque* / et gusmet t'ahounse delit / ---» (*Beline, Les Amoureux*, p. 12).

DERIV.: *Parracaire*. *Parraquer*; *parracueria* (Mrn. Vayreda, *Sang Nova* I, iv, 26). *Aparracar*, *aparrac*. *Esparrac*. *Esparracament*. *Aparrussar* mall. 'apedaçar', que més que derivat deu ser encreuament amb *apedaçar* influït per *apellussar*: «rentar, fer bugada, / planxar»: «--- També sé / *aparrussar* roba, / sarzir qualque esqueix / cosir rebosillos / i fer punt de ret», PdA Penya (*Po Pop.*, p. 14). Amb aquest es podria combinar *esparrabissar* que anoto en el ross. de les Corberes: a la Coma de l'Infern hi ha tot de rocs *aspə̀ə̀bisát*, cosa que a Taltell m'explicaren (1960) «vol dir rosegats per l'erosió» afegint que és «un mot que s'emplea poc». Però aquí l'encreuament em sembla que serà més aviat amb *esvinçar*.

Parraques «Picris hieracioides L.», Serradell, *Sota Terra Club Munt. Tssa.* I, 127; BDC XVII, 37; cf. la *giripiga* HIERA PICRA. *Parraixa* 'dona perduda, bagassa' a la Plana d'Embàs (*DAG.*); cf. *esperesá* a Baiona «déchirer» (*ALF*, 1531); cf. *pataixa* (PETACA) a la V. d'Àneu (*AlcM*) sota la influència de *petar* 'fer pets'.